

**[„«DE ÎMBUNĂȚĂȚIRI RELE...»„] –
de Mihai Eminescu [3
decembrie 1882]**

„De îmbunătățiri rele cât vrei suntem sături „, zicea un scriitor pe la anul 1840; și, dacă vrea cineva să judece acest sațiu de îmbunătățiri din ce în ce mai rele, n-are decât să măsoare gradul de nepăsare politică cu care publicul întâmpină vestitele propuneri de reformă ale Constituției și legii electorale.

Dar se va da regelui sau Parlamentului dreptul de a declara război? Dar se va introduce noul titlu în Constituție? Dar se vor șterge din număr, ca o definitivă recunoaștere a faptului îndeplinit, județele ce s-a șters demult din trupul, indivizibil, dragă – doamne, al țării? Cine mai ia în serios toate acestea, cui i-ar veni în minte să atribuie acestor lucruri importanța unor acte de stat?

Zece – douăzeci de ani de luptă parlamentară și ziaristică se desfășoară în țările Apusului când legea fundamentală e să se schimbe; la noi pensia reversibilă votată unui patriot merită cu drept cuvânt mai multă atenție decât o schimbare a Constituției.

Cu drept cuvânt zicem. Nu prin vorbe tipărite și votate de două treimi a Adunării chiar se întemeiază monarhia într-o țară, ci prin spirit monarhic, prin încredere în această formă de stat. Acest spirit nu se face, nu se improvizează; el se naște din istoria națională, e inerent poporului. Noi însă, după mărturisirea celui mai de căpetenie politician, trăim în realitate sub republică și cată să credem ceea ce ne zice d. C. A. Rosetti, căci e un om, ce e drept, străin în România, care însă a văzut multe lucruri și știe desigur a distinge între monarhie și republică; distinge cu atât mai bine cu cât elementele politice republicane în țară sunt tot atât de venetice ca și el.

În realitate, în noaptea în care Carada și C. A. Rosetti, două venituri orientale, au pus la cale textul Constituției actuale, s-a ucis principiul monarhic în România, au murit pentru totdeauna Mircea Bătrânul și Ștefan cel Mare; au murit

atât de mult în inima tuturor încât un Simulescu poate preface în pușcărie mormântul celui dentăi, cum ar preface și pe-al celui de al doilea dacă acesta n-ar avea fericirea de a dormi în pământ străin. Prin acea cartă pusă la cale de doi samsari politici s-au declarat egali samsarii popoarelor străine cu poporul țărilor române. În acel moment naționalitatea română din aceste țări și-au lepădat armele, recunoscând că pe veci merită a fi exploatată de străini. În decursul întregului nostru trecut, esceptând epoca de tină și înjosire a fanarioților, monarhul avea puterea de a-și apăra poporul. El [î]i știa nevoile și greutățile, nu pune pe umărul românului mai mult decât poate purta, distinge bine între ceea ce este drept și neclintit din această țară și-ntre ceea ce e venitic și suprapus. Matei Basarab răscumpăra cu bani din visterie pământuri încăpute pe mâini străine; astăzi trei din patru părți ale acestor pământuri sunt în asemenea mâini. Se înțelege că cu pământul trec drepturile publice, cu acestea Parlamentul, cu Parlamentul puterea.

Astfel doi conspiratori au aplicat cuțitul de disecție asupra principiului monarhic precum rezulta din istoria noastră și au făcut din el o umbră, luându-i inițiativa, luându-i orice voință, orice gândire, orice acțiune proprie. E indiferent dar titlul când el se dă umbrei unei instituțiuni.

Domnul nu mai are dreptul de a pedepsi pe tâlharul pus în funcție, el n-are dreptul de-a apăra poporul în contra celor ce învederat îl exploatează, nici asupra vânzătorilor de țară și Domnie el nu mai are dreptul spadei. Luându-se puterii supreme atributele ei înalte, ele s-au depus în mâna Caradalelor; prin chiar legea fundamentală s-au consfințit domnia veneticilor și a parveniților – republica C. A. Rosetti.

Să urmărim dar gradele de tranziție în care domnia acestor elemente se 'ntărește și mai mult, să urmărim cu câte palme devine tot mai adânc mormântul poporului nostru în țara sa proprie.

Ingrată misiune în adevăr, și cel ce simte zi cu zi cam relele politice se schimbă în rele fizice, cum exploatarea exercitată de aceste elemente asupra poporului se preface în morbiditate, sărăcie și moarte, cum viața poporului nostru este prețul cu care se plătește această pseudocivilizație, acela ar fi vrut de mult să 'nchiză ochii, ca să nu mai vază ce se petrece.

Suntem însă condamnați de-a asista și la cel [din] urmă atentat făcut asupra elementelor rămase independente în țară, la modificarea electorală, care, nimicind drepturile politice ale proprietății istorice, sfărâmă pavăza din urmă care apăra capul acestui popor.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro